

Second Opinion – Kort kommenteret gennemgang af hovedkonklusioner

Den endelige rapport for Second Opinion på Vandområdeplan 3 er nu offentliggjort. Her følger en fokuseret gennemgang af de væsentligste pointer i rapporten, hvad angår beregningerne.

Dernæst en læsevejledning i forhold til hvor man kan finde de genberegnete kvælstofmål og -indsatskrav for de enkelte vandoplande.

Baggrund

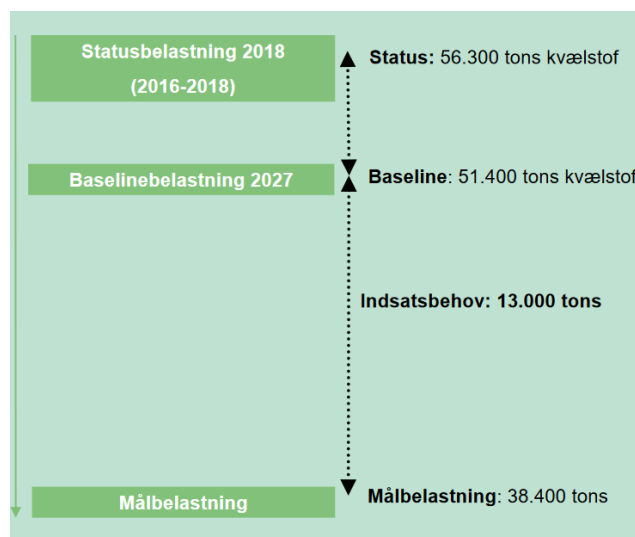
"Second Opinion. Evaluering af det faglige grundlag for kvælstofindsatsen"

[<https://mgtp.dk/media/4tjdw4a/second-opinion-evaluering-af-det-faglige-grundlag-for-kvaelstofindsatsen.pdf>] er gennemført af en Taskforce bestående af embedsfolk fra Fødevareministeriet, Miljøministeriet og Finansministeriet med sidstnævnte som formand. Evalueringen er baseret på en redegørelse fra COWI, en international ekspertvurdering af handlemuligheder i direktivimplementeringen samt en yderligere analyse og opdatering af baselineeffekter og statusbelastning i de danske vandområder.

Second Opinion resulterer i en opdatering af 1) Målbekastning, 2) Statusbekastning, 3) Baselinebekastning, og dermed 4) Indsatsbehov for de 109 danske fjorde og kystvande i de danske vandområdeplaner jf. Figur A.

Landbrug & Fødevarer, Seges, Bæredygtigt Landbrug, DN m.fl. har siddet i lukket, fortrolig, faglig følgegruppe og har kunnet kommentere undervejs på proces og delrapporter.

Den offentliggjorte rapport er samtidigt sendt til Folketinget, hvor den vil være grundlag for forhandlingerne om trepartsaftalen om Et grønt Danmark og genbesøg af Landbrugsaftalen fra 2021.

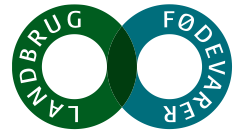
Figur A: Indsatsbehov i gældende vandområdeplaner (VP3)

I det følgende gives en kort kommenteret gennemgang af hovedresultater i rapporten.

Kap. 1: Opgørelse af statusbelastning og baselineeffekter

I VP3 er statusbelastningen opgjort som et simpelt gennemsnit af udledningerne i årene 2016-2018, hvor den i tidligere vandplaner var seneste femårige gennemsnit.

I de opdaterede tal er inkluderet de seneste konsoliderede målinger frem til og med 2021. Dertil kommer, at statusbelastningen i dag og bagud i tid er beregnet med "opdaterede metodiske tilgange for umålte oplande" idet der siden Landbrugspakken er blevet målt i flere oplande (Ca. 60% af oplande er i dag målt). Den opdaterede tilgang betyder, at udledningen i 2016-2018 faktisk var 2.000 tons lavere end opgjort i VP3 – men også med betydelig lokal variation med tendens til mindre belastning vest for Storebælt og lidt større belastning end hidtil opgjort for Sjælland.

Second Opinion anbefaler et skift af opgørelsesmetode fra simpelt gennemsnit til en opgørelse baseret på "stykvise lineær regression". Metoden medfører en statusbelastning i 2021 på 55.800 tons. Altså lidt lavere end de 56.200 tons i 2018 i VP3.

Der er endnu ikke givet indsigt i opgørelsen af statusbelastninger på oplandsniveau, som skal gennemgås kritisk.

Ændring i baselinebelastning

Baselineeffekterne er effekterne af de kendte udviklinger i fx landbrugsareal og besluttede tiltag, der ligger uden for de aktuelle vandplaner frem mod mål-året 2027.

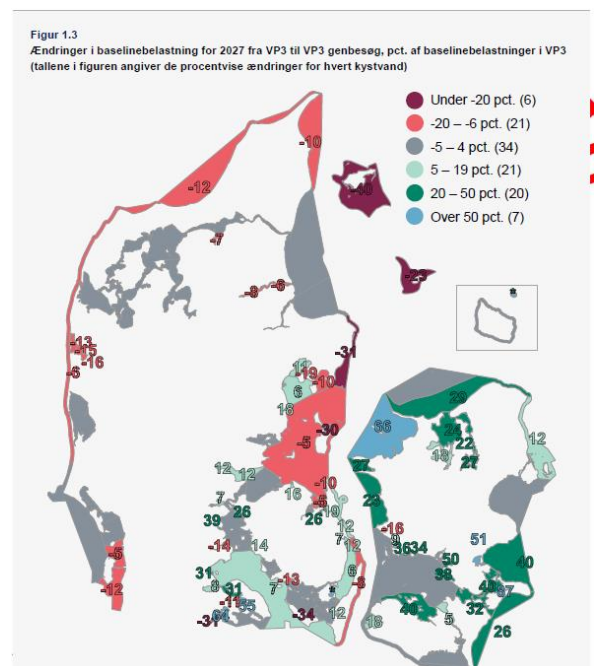
I VP3 var baselineeffekterne opgjort til 4.900 tons i de 109 vandområder for perioden 2019-2027. I *Second Opinions* opdatering er baselineeffekterne opgjort til samlet ca. 3.700 tons for perioden 2022-27. Det er alt andet lige forventeligt, at effekten er lavere, når perioden er tre år kortere.

Overordnet finder L&F, at baselineberegningerne omfatter de relevante elementer, om end vi rejser spørgsmål ved et par, herunder nedgang i dyrket areal, der synes stærkt undervurderet. Dertil kommer, at vi ikke har indsigt i opgørelsen af baselineeffekter på oplandsniveau, som skal gennemgås kritisk.

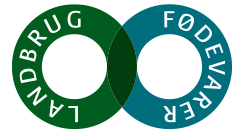
Når statusbelastningen (i 2021) fratrækkes baselineeffekterne (2022-2027), fremkommer baselinebelastningen i 2027, der beskriver den forventede statusbelastning i 2027, uden effekten af vandplanernes indsatser.

Den genberegnete baselinebelastning 2027 er 800 tons højere end beregnet i VP3 (fra 51.300 til 52.100 tons). Denne opdatering bringer os altså alt andet lige knap 1.000 tons længere fra mål.

Det skal bemærkes, at den genberegnete baseline dækker over større lokale variationer, med et samlet billede af, at baseline bliver højere (længere til mål) i øst og lavere i vest, jf. Figur B.

Figur B

Kap. 2: Miljømål (Scenarieberegninger)

Det internationale ekspertpanel anbefalede konkret to ændringer i vandplanernes beregningsgrundlag af miljømål / målbelastning:

- En tilbagevenden til EU-bestemte miljømål i åbne kystvande, så danske havområder ikke skal være i bedre miljøtilstand end de tilstødende udenlandske. Denne anbefaling har resulteret i tre scenarieberegninger.
- I enkelte områder er målet for udbredelsen af ålegræs dybere end vandområdet maksimale dybde. Ekspertpanelet anbefalede at afskære miljømålet, så der ikke kan være krav om ålegræs længere end til vandområdet maksimale dybde. Denne anbefaling følges ikke. I stedet udvikles en helt ny parameter, som anvendes alene i lavvandede områder.

EU-bestemte miljømål

Genberegning af kvælstof-målbelastninger er udført i tre scenarier, der i forskellig grad følger ekspertpanelets første anbefaling med henblik på en tilbagevenden til de EU-bestemte miljømål i åbne kystvande.

Scenarie 1 fastholder miljømål for alle åbne kystvande i indre danske farvande som i VP3. Miljømålene afviger fra EU-bestemte miljømål og er mere restriktive end vores nabolandes mål. AU anbefaler denne tilgang, da de mener, at miljømålene i VP3 er fagligt mere korrekte end dem, som EU har besluttet er gældende for de åbne vandområder, som vi deler med Sverige og Tyskland. Scenarie 1 betyder derfor en næsten uændret målbelastning, nu 37.900 tons efter genberegning

Scenarie 2 tilpasser miljømålene i 13 kystvande, så de passer med de EU-bestemte, og dermed vores nabolandes. AU kan acceptere dette scenarie, men finder scenarie 1 bedst. Målbelastningen øges her med ca. 600 tons til 38.500 tons.

Scenarie 3 følger det internationale ekspertpanels anbefaling om at genberegne med udgangspunkt i de EU-bestemte miljømål i 28 vandområder, hvor *Second Opinion* har kortlagt fælles EU-mål. I flere af disse kystvande er data imidlertid bortkommet, og AU mener derfor ikke, at de EU-bestemte miljømål kan bruges. L&F mener, at manglende arkivering aldrig kan være årsag til skærpet regulering.

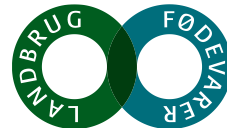
Miljømål for lavvandede fjorde

L&F finder det helt uforståeligt og fagligt ubegrundet, at *Second Opinion* går direkte mod ekspertpanelets anbefaling om at stille krav til ålegræssets dybdegrænse ud over fjordenes faktiske dybder.

Kap. 3: Opgørelse af indsatsbehov

Med opdateret baseline for 2027 og tre scenarier for målbelastninger fremkommer der i rapporten tre scenarier for indsatskrav jf. Tabel 1 på side 16.

Det bemærkes, at i scenarie 3 bliver indsatsbehovet (efter afrunding) præcist det samme som i nuværende VP3. Den ca. 1.000 tons højere målbelastning, der kommer af at følge de EU-beslutede miljømål i 28 vandområder, går lige op med den ca. 1.000 tons højere baseline, der følger af genberegnete belastninger (udledninger) og baselineeffekter.

L&F afventer udlevering af beregninger og resultater vandområde for vandområde med henblik på at udbore, hvordan dette kan forekomme.

Kap. 4: Om vandplanlægning

Det er positivt, at *Second Opinion* peger på, at øgede fosforindsatser nogle steder vil kunne reducere kvælstofreduktionsbehovet, og at de reviderede vandplaner skal indarbejde dette. Tilsvarende med sæsonoptimering af indsatser, der tager højde for udledningstidspunkt i forhold til fjordenes følsomhed.

Vi forventer, at kommuner / vandoplandsstyregrupper og kystvandråd vil kunne tilpasse indsatser på dette grundlag.

Second Opinion konkluderer, at med "refit" af miljømål med Sverige og Tyskland så er der ikke noget, der tyder på, at de øvrige landes reduktionsmål er for små til at sikre, at de tager deres andel, såfremt de realiserer deres mål. L&F er kritisk over for denne konklusion, som vi vil forfølge videre.

Kritikpunkter fra grønne organisationer

Grønne organisationer har fremsat en række krav, der blev afvist af ekspertpanelet, og nu igen i *Second Opinion* rapporten.

- Et ønske om at flytte målet fra grænsen mellem god og moderat tilstand og til et mere restriktivt niveau, som det eneste land i EU, blev afvist.
- Et ønske om at se bort fra baseline-effekter i opgørelse af indsatsbehov blev afvist.
- Et ønske om at inkludere belastningsdata fra 2023 blev afvist.

Læsevejledning i forhold til de enkelte kystvande

Overordnede data for de enkelte vandområder er samlet i Tabel 3.3, som starter på s. 85. Data, der findes her, er følgende:

Baseline-belastning 2027:

Baseline-belastningen angives, til sammenligning, for VP3 samt den genberegnete, under *Second Opinion*.

Fordelt indsatsbehov: Den krævede kvælstofreduktion, angivet i hhv. tons og procent. Igen opgives tallet, til sammenligning, for VP3 samt genberegnet under second opinion, hvor der er tre forskellige scenarier.